

Tunne- ja vuorovaikutustaitoja seiskoille

Toiminta on tarkoitettu 7.-luokkalaisille, ja se toteutetaan luokkatyöskentelynä. Toiminta ajoittuu nivelvaiheeseen, jolloin korostuu huomion kiinnittäminen luokan keskinäisen vuorovaikutuksen ja luottamuksellisen ilmapiirin rakentumiseen.

Toiminta auttaa koko luokkaa toimimaan järkevästi.

Tavoitteet

Luokkatuntien tavoitteena on luokan yhteishengen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen. Tunneilla hyödynnetään toiminnallisia harjoituksia, leikkejä ja ryhmätyöskentelyä. Niiden tavoitteena on edistää hausalla tavalla luokan keskinäistä tuntemista ja vuorovaikutusta sekä tarjota positiivisia vuorovaikutuksen kokemuksia. Tunneilla voidaan hyödyntää Friends-ohjelmaa, joka antaa välineitä oman ajattelun ja tunteiden hallintaan. Ohjelma perustuu vertaisoppimiseen, joka edistää myös vuorovaikutustaitojen oppimista. Tavoitteiden saavuttamisessa voi hyödyntää lisäksi KiVa Koulu -ohjelman teemaa vuorovaikutus ryhmässä.

Työpanos, tilat, välineet ja muut tarvittavat resurssit

Toiminta toteutetaan koulupäivien aikana, joten se korvaa aina jonkin muun oppiaineen tunnin. Tunnit pidetään riittävän tilavassa koululuokassa, jossa on hyvä olla liitu- tai fläppitaulu, videotykki sekä mahdollisuus ryhmätyöskentelyyn. Ohjaaminen tapahtuu työparityöskentelynä. Ohjaajina voi toimia esimerkiksi koulukuraattoreita, sosiaalityöntekijöitä, opinto-ohjaajia, kouluterveydenhoitajia tai opettajia. Esimerkkejä tarvittavasta materiaalisista Friends-ohjelma (Aseman lapset ry), KiVa Koulu -ohjelma, Nallekortit (Pesäpuu), Vertaansa vailla -kortit (MLL), Tunnepantomiiimi-kortit (Pesäpuu), pelejä esim. Twister ja Alias, tunteisiin liittyvä satukirja esim. Rakastunut sammakko,

Luokkahenki on parantunut.

ryhmyttämisleikkien välineet eli lankarulla, sanomalehti ja sanojen muodostamispeliin muodostettavien sanojen kirjaimet.

Tarvittava erityisosaaminen

- Ryhmän ohjaamisen taidot
- Perehtyneisyys toiminnallisiin menetelmiin ja KiVa Koulu -ohjelmaan
- Friends-ohjelman ohjaajakoulutus (Aseman lapset ry)

Toiminnan kesto

Toiminta alkaa heti kouluvuoden alussa. Tunteja voi järjestää keran viikossa, jolloin ohjelma on vain syyslukukaudella, tai parin viikon välein, jolloin ohjelma jatkuu kevääseen. Yksi tapaaminen kestää yhden oppitunnin eli 45 minuutin ajan.

Sisällöt teemakohtaisesti

Tutustutaan ryhmään

Tullaan tutuiksi lankarullan avulla: kerrotaan oma nimi ja itseä kuvaava myönteinen adjektiivi, joka alkaa samalla kirjaimella kuin oma nimi. Lankarullaa takaisin kerriessä kerrotaan asia, jossa on hyvä. Leikitään läpsyä ja hedelmäsalaattia.

Aloitetaan Friends-ohjelma ja jatketaan tutustumista

Friends-tehtävä: tutustutaan toisiimme. Esine kertoo minusta -tehtävä: jokainen valitsee jonkin pienen esineen esim. kengän, korun, jonkin kynäkotelosta löytyvät esineen tms., josta keksii, miten esine kuvaa itseä. Käydään tehtävä yhteisesti piirissä läpi. Loppuun esim. Lännen nopein -leikki.

Itsetunto

Jaetaan oppilaat ryhmiin pituusjärjestyksessä. Teemaan liittyvän puuttuvan sanan lisääminen lauseeseen. Friends-tehtävä: itsetunto. Oppilaat tekevät tehtävän ensin ryhmittäin, minkä jälkeen yhteinen purku. Säännöistä sopiminen ja luottamussopimus.

Ole ylpeä itsestäsi

Nallekorttien avulla senhetkiset fiilikset piirissä. Tehdään tuijotuspiiriharjoitus, jossa katsotaan jotakuta toista henkilöä silmiin piirissä ja jos katseet kohtaavat, molemmat tippuvat leikistä pois. Friends-tehtävä: ole ylpeä itsestäsi.

Ystävyyys

Lämmittelyksi leikki, jossa luokassa liikutaan vapaasti eri tavoin ohjaajan ohjeiden mukaan. Nallekorteista jokainen valitsee kortin, joka kuvaa omaa luokkaa ja perustelee. Friends-tehtävä: huomio ystävyysuhteisiin.

Fiilikset

Sanallinen ja sanaton viestintä: tunnepantomiiharjoitus korttien avulla. Oppilaat saavat esittää tunnepantomii-korteissa olevaa tunnetta pareittain ja muut arvaavat. Friends-tehtävä: lasten Friendsistä: kehon vihjeet vaikeissa tilanteissa, missä jännittäminen

tuntuu? Friends-tehtävä: urheilijan rentoutusharjoitus. Luetaan satu Rakastunut sammakko.

Positiivisia ominaisuuksia itsestä ja toisesta

Kenet valitsisin -harjoitus: Ohjaaja esittää kysymyksiä, esim. kenet olet tuntenut pisimpään? Oppilaat menevät sen luo, keneen vastaus sopii, ja laittaa käden hänen olkapäälleen. Positiivisia ominaisuuksia -harjoitus: Istutaan piirissä, jonka keskelle levitetään Vertaansa vailla -kortit (MLL). Jokainen valitsee korttien joukosta kaksi ominaisuutta, jotka kuvaavat itseä. Käydään valinnat perusteluineen läpi. Sen jälkeen jokaiselle arvotaan luokkakaveri. Tehtävänä on valita yhdestä kahteen ominaisuutta, jotka kuvaavat häntä. Valinnat käydään perusteluineen läpi. Lopuksi selkään piirtämisharjoitus, jossa oppilaat piirtävät jonossa aina edellä olevan selkään kuvion, jonka jonon viimeinen on aloittanut.

Pelikerta

Pelataan Twisteriä ja Aliasta. Luokka jaetaan kahtia. Toinen puoli luokasta pelaa Twisteriä ja toinen puoli Aliasta. Puolessa välissä tuntia tehdään vaihto. Esim. syksyllä viimeisellä kerralla.

Myönteinen ajattelu kannattaa

Tehdään alkurentoutus esim. Friendsistä. Käydään läpi esimerkkitilanteita ajattelutavan vaikutuksesta tunteisiin ja toimintaan. Sisältöön voi ottaa ideoita Friendsistä. Lopuksi kirjoitetaan oma positiivisen ajattelun käyntikortti laitettavaksi lompakkoon tai kynäkoteloon. Korttiin kirjoitetaan jokin mielite-lause muistutukseksi tunnin aiheesta. Oppilas voi keksiä oman lauseen tai käyttää annettuja esimerkkilauseita.

Myönteinen ajattelu kannattaa jatkuu

Kerrataan edellisen tunnin asiaa tekemällä Friends-tehtävä: positiivinen, auttava ja voimaa antava ajattelu. Lopuksi leikitään evoluutioleikkiä, jossa kehitytään amebasta heinäsiirkaksi,

sen jälkeen kanaksi, sitten gorillaksi ja lopulta ihmiseksi.

Meidän luokka

Tehdään Kiva Koulu -ohjelmasta Meidän luokka -tehtävä pienryhmissä. Pienryhmät jaetaan syntymäpäiväjärjestyksen mukaisesti. Jokainen ryhmä arvioi kouluarvosana-asteikolla, kuinka hyvin eri väittämät heidän luokastaan pitävät paikkansa. Väittämät käydään yhteisesti läpi, lasketaan keskiarvot ja keskustellaan tuloksista.

Erilaisuuden hyväksyminen

Johdantona aiheeseen katsotaan MLL:n Muumi-videot erilaisuuden hyväksyminen ja pienempien puolustaminen. Jaetaan luokka pienryhmiin hiustenpituuden perusteella. Ryhmittäin vastataan kolmeen kysymykseen ja vastaukset kirjoitetaan muistilapuille (esim. Post it). 1. Mitä on suvaitsevaisuus? 2. Missä asioissa olemme tässä ryhmässä samanlaisia? 3. Missä asioissa olemme tässä ryhmässä erilaisia? Jokainen ryhmä käy vuorollaan esittämässä omat vastauksensa ja kiinnittämässä ne taululle. Lopuksi leikitään onko täällä ketään? -tuoli-leikkiä.

Millaisia me olemme intiaanien typologian mukaan

Lisätään itsetuntemusta vastaamalla luonteenpiirteitä kuvaavaan tehtävään. Luonteenpiirteiden perusteella löydetään itsessä eniten korostuva eläintyyppi: koira, puhveli, kotka tai karhu. Harjoituksen tarkoituksena on lisätä sekä itsensä että toisen arvostamista ja havaita, että yhteisössä tarvitaan kaikenlaisia ihmisiä. Lopuksi leikitään esim. lännen nopein -leikkiä.

Päätöskerta

Sananmuodostusjoukkuekilpailu. Jaetaan oppilaat pienryhmiin pelikorttien maiden mukaan. Joukkueet saavat nipun kirjaimia, joista tulee muodostaa sana. Nopein joukkue saa pisteen. Jatketaan n. 10 sanan verran. Mehu- ja keksitarjoilu. Palautteen kirjoittaminen ja loppusanat.

TOIMINTA-MALLIA ON KEHITTÄNYT

TUKEVA 2 Lapin osahanke. Pellon, Kolarin ja Muonion yläkoulut.

Lisätietoja:

Kehittäjätyöntekijä Hanna Vuorinen, hanna.vuorinen@poskelappi.fi

Sosiaaliohjaaja ja koulukuraattori Kullervo Linna, kullervo.linna@pello.fi

Kolarissa etsivä nuorisotyöntekijä ja koulukuraattori Johanna Pasma, johanna.pasma@kolari.fi